

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18436/2023
09.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Гордане Комненић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Блажа Менковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 343/23 од 15.05.2023. године, у седници одржаној 09.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље, изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 343/23 од 15.05.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 343/23 од 15.05.2023. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу Прр1 283/20 од 06.12.2022. године, у ставу првом и трећем изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр1 283/20 од 06.12.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да на име имовинске штете која је тужиљи изазвана повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Лесковцу, утврђено решењем Р4И 222/19 од 03.10.2019. године, исплати материјалну штету у виду разлике у мање исплаћеној заради за период од 01.06.2007. године до 28.02.2018. године и то: главни дуг у укупном износу од 80.377,21 динар, од чега за јуни 2007. године 14.373,14 динара, за јули 2007. године 2.838,69 динара, за август 2007. године 10.989,73 динара, за септембар 2007. године 15.579,56 динара, за октобар 2007. године 15.535,36 динара, за новембар 2007. године 1.450,63 динара, за децембар 2007. године 5.910,53 динара, за јануар 2008. године 7.275,49 динара и за фебруар 2008. године 6.424,09 динара, за сваки од наведених износа са законском затезном каматом почев од последњег дана у месецу за претходни месец до исплате. Ставом другим изреке, вишак тужбеног захтева тужиље којим је

преко досуђених износа из става првог изреке пресуде захтевала и исплату трошкова извршног поступка од 40.789,42 динара, са законском затезном каматом од 21.07.2014. године до исплате, одбијен је као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова поступка исплати 36.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 343/23 од 15.05.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да тужиљи на име имовинске штете која је тужиљи изазвана повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Лесковцу, утврђено решењем Р4И 222/19 од 03.10.2019. године, исплати материјалну штету виду разлике у мање исплаћеној заради за период од 01.06.2007. године до 28.02.2018. године и то: главни дуг у укупном износу од 80.377,21 динар, од чега за јуни 2007. године 14.373,14 динара, за јули 2007. године 2.838,69 динара, за август 2007. године 10.989,73 динара, за септембар 2007. године 15.579,56 динара, за октобар 2007. године 15.535,36 динара, за новембар 2007. године 1.450,63 динара, за децембар 2007. године 5.910,53 динара, за јануар 2008. године 7.275,49 динара и за фебруар 2008. године 6.424,09 динара, за сваки од наведених износа са законском затезном каматом почев од последњег дана у месецу за претходни месец до исплате. Ставом другим изреке, вишак тужбеног захтева тужиље којим је преко досуђених износа из става првог изреке пресуде захтевала и исплату трошкова извршног поступка од 40.789,42 динара, са законском затезном каматом од 21.07.2014. године до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију, позивајући се на члан 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

Посебна ревизија је изузетно правно средство које се, због погрешне примене материјалног права, може изјавити против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом. О дозвољености посебне ревизије одлучује Врховни суд, ценећи потребу одлучивања о том правном средству због разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права.

По оцени Врховног суда, посебна ревизија тужиље у овом спору је дозвољена ради усклађивања другостепене пресуде у побијаном делу са правним ставом из одлука Европског суда за људска права (одлука Маринковић против Србије и др), али и Уставног суда донетих у поступку по уставним жалбама поверилаца новчаних потраживања из радног односа са дужницима против којих се води извршни поступак у којем је утврђена повреда права тужиље на суђење у разумном року (Уж 8232/2015 од 24.11.2015. године; Уж 8104/2015 од 30.06.2016. године).

Из наведеног разлога одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20).

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија тужиље основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Основног суда у Лесковцу Р4И 222/19 од 03.10.2019. године, усвојен је приговор тужиле као предлагача, и утврђено да јој је у поступку пред Основним судом у Лесковцу ИИ 1583/14 и предмету Јавног извршитеља Предрага Костића из ... ИИ 1371/14, повређено право на суђење у разумном року, а Јавном извршитељу наложено да у року од четири месеца предузме све законом предвиђене мере ради убрзавања и окончања поступка. Правноснажном и извршном пресудом Основног суда у Лесковцу П1 1807/12 од 09.05.2013. године, тужени Дом здравља Лесковац је обавезан да тужили исплати штету у висини разлике у мање исплаћеној плати за период од 01.06.2007. године до 28.02.2008. године, у појединачним месечним износима наведеним у пресуди, са припадајућом законском затезном каматом на основу које пресуде је тужила, као извршни поверилац, поднела предлог за извршење који је усвојен решењем о извршењу Основног суда у Лесковцу ИИ 1583/14 од 27.06.2014. године, док је спровођење овог решења одређено закључком Јавног извршитеља ИИ 1371/14 од 21.07.2014. године. Предметно извршење није спроведено из разлога што је рачун извршног дужника дужи временски период у блокади, али и због чињенице да према Закону о јавној својини предмети извршења не могу бити покретни или непокретне ствари које користе здравствене установе, због чега се не може вршити попис покретних ствари, нити продаја непокретности.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев и тужили досудио накнаду материјалне штете у висини новчаног потраживања досуђеног извршном исправом ради чије принудне наплате је у извршном поступку донето решење о извршењу. По становишту тог суда, доношењем решења којим је утврђена повреда права на суђење у разумном року испуњен је материјално-правни услов за подношење тужбе ради накнаде материјалне штете против тужене државе, чија одговорност за штету је објективна.

Другостепени суд је, одлучујући по жалби тужене, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за накнаду материјалне штете из разлога што је предмет извршења, у коме је тужили повређено право на суђење у разумном року, у надлежности Јавног извршитеља који нису органи државе, нити буџетски корисници, па у таквој ситуацији Република Србија не може бити обавезана на исплату имовинске штете.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу трећем те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно.

Накнада материјалне штете, према правилима облигационог права, односи се на успостављање ранијег стања које је било пре него што је штета настала, као и на исплату у новцу уколико успостављање ранијег стања не надокнађује штету потпуно или ако успостављање ранијег стања није могуће (члан 180. Закона о облигационим односима).

Европски суд за људска права је у предметима у односу на Србију изразио став да за неисплаћена потраживања запослених према друштвеним предузећима и предузећима са претежним друштвеним капиталом, као субјеката под контролом државе, досуђена правноснажном судском одлуком која су у извршном поступку остала ненаплаћена дужи временски период, одговара Република Србија, из сопствених средстава. Пресудама донетим у таквим предметима Република Србија је обавезана да из сопствених средстава, у року од три месеца од њихове правноснажности, исплати подносиоцима представке износе који су им досуђени правноснажним пресудама домаћих судова.

И Уставни суд је, уважавајући праксу међународних институција за заштиту људских права, одлукама којима је усвајао уставну жалбу због повреде права на имовину из члана 58. Устава Републике Србије услед неспровођења решења о извршењу - принудне наплате новчаног потраживања из радног односа од предузећа са већинским друштвеним капиталом, утврђивао право подносиоца уставне жалбе на накнаду материјалне штете у висини износа опредељених решењем о извршењу, умањеној за евентуално наплаћене износе по том основу.

Имајући у виду наведено, по становишту ревизијског суда, тужена је у овом случају дужна да тужиљи исплати износе досуђене правноснажном извршном пресудом Основног суда у Лесковцу ПП 1807/12 од 09.05.2013. године и решењем о извршењу Основног суда у Лесковцу Р4И 222/19 од 03.10.2019. године. На тај начин тужиљи ће бити надокнађена материјална штета у складу са правилом садржаним у члану 185. Закона о облигационим односима и њено имовно стање биће доведено у положај у којем би се налазило да је извршни поступак окончан исплатом досуђеног новчаног потраживања у разумном року.

Због тога је, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено као у другом ставу изреке.

Тужиљи су досуђени трошкови поступка по ревизији у износу од 18.000,00 динара, на име састава ревизије, сагласно Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, те применом члана 165. став 2. у вези са чл. 153. став 1. и 154. ЗПП, одлучено је као у трећем ставу изреке.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**